

LEVITICUS.

45
BS
715
1896
pt. 3

335

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

S. R. Driver and H. A. White

The Book of Leviticus

In Hebrew

D45
Dri

THE present edition of the Sacred Books of the Old Testament in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which the new translation of the Bible has been prepared by the learned contributors mentioned on the other page of the cover. It is, therefore, the exact counterpart of the English edition. Wherever the translation is based on a departure from the Received Text, the deviation appears here in the Hebrew text. Transpositions in the translation are also found here in the original.

Departures from the Received Text are indicated by diacritical marks, $\cdot\cdot$ (*i. e. V = Versions*) marking a passage where a reading has been adopted on the authority of the Ancient Versions; $\cdot\cdot$ (*i. e. c = conjecture*) being used for conjectural emendations; and $\cdot\cdot$ (*i. e. נקוד*) for changes involving merely a departure from the Masoretic points, or a different division of the consonantal text (*e. g.* *יְהוָה יְהוָה* Eccl. 10, 1). A פסוק indicates transposition of the Masoretic פסוק; $\cdot\cdot$ points to cases where the קרי has been adopted instead of the כתיב, and $\cdot\cdot$ to changes introduced on the strength of parallel passages. Doubtful words or passages are marked with notes of interrogation ($\cdot\cdot$). Occasionally two diacritical marks are combined, *e. g.* $\cdot\cdot$, *i. e.* deviations from the Received Text suggested by the Versions as well as by parallel passages; or $\cdot\cdot$, *i. e.* departures from the Masoretic points supported by the Versions, &c. Hopelessly corrupt passages are indicated by $\cdot\cdot\cdot\cdot$, while asterisks $\cdot\cdot\cdot\cdot$ point to *lacuna* in the original. The text has been left unpointed except in ambiguous cases.

The Ancient Versions are referred to in the Notes under the following abbreviations: M = Masoretic Text; LXX = LXX; T = Targum; S = Peshita; L = Vetus Latina; J (*i. e.* St. Jerome) = Vulgate; A = Aquila, Θ = Theodotion, Σ = Symmachos. S denotes the Samaritan recension of the Pentateuch. GA means Codex Alexandrinus (A), GL = Lucianic recension (A), GM = Ambrosianus (F; — M = Mediolanensis), GS = Sinaiticus (S), GV = Vaticanus (B); TO is the Targum of Onkelos, TP = Targum of Pseudo-Jonathan; AV = Authorized Version, RV = Revised Version, OT = Old Testament. It has not been deemed necessary to classify all the divergences exhibited by the Ancient Versions. As a rule there have been recorded only those variations on the authority of which an emendation has been adopted by the editor of the text.

The heavy-faced figures in the left margin of the Notes (1, 2, 3, &c.) refer to the chapters, the numbers in ( ) to the verses of the Hebrew text.

As to the colors, YELLOW, (*e. g.* 11, 2^b—23) indicates the code commonly known as the *Law of Holiness* (H), the compiler of which cannot be separated very widely in time from the priestly prophet Ezekiel (about 570 B. C.); BROWN (4; 6, 23; 10, 16—20) marks later strata of the *Priestly Code* (P), the main body of which (compiled in Babylonia about 500 B. C.) is printed in black without any additional coloring. Overlined passages represent redactional additions. The arguments for these distinctions are given in the introductory remarks prefixed to the explanatory notes on the English translation of the book.

BS
715
1896

The Book of Leviticus

DRIVER & WHITE

LIBRARY
KNOX COLLEGE

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

By eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE, MD.

PART 3

The Book of Leviticus

BY

S·R·DRIVER AND H·A·WHITE

Leipzig

J·C·HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1894

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London

DAVID NUTT, 270-271 STRAND

THE BOOK
OF
Leviticus
CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOK

WITH NOTES

BY

S·R·DRIVER, D. D.

REGIUS PROFESSOR OF HEBREW, AND CANON OF CHRIST CHURCH, OXFORD,
FORMERLY FELLOW OF NEW COLLEGE, OXFORD

ASSISTED BY

REV. H·A·WHITE, M. A.

FELLOW OF NEW COLLEGE, OXFORD

Leipzig

J·C·HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1894

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London

DAVID NUTT, 270-271 STRAND

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

8335
1913.

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

[All rights reserved]

ויקרא

5

ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל א.2,1
 ואמרת אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן הבהמה מן הבקר ומן
 הצאן תקריבו את קרבנכם:
 אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב
 אותו לרצנו לפני יהוה: וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר
 עליו: ושחט את בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן הכהנים את ה
 הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד: והפשיט את העלה
 ונתח אתה לנתחיה: ונתנו בני אהרן הכהנים אש על המזבח וערכו עצים על
 האש: וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים ואת הראש ואת הפדר על העצים
 10 אשר על האש אשר על המזבח: וקרבו וכרעו ירחץ במים והקטיר הכהן את הכל
 המזבחה עלה אשה ריח ניחח ליהוה:
 ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעלה זכר תמים יקריבנו:
 11 ושחט אותו על ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו
 על המזבח סביב: ונתח אותו לנתחיו וערך הכהן אתם ואת ראשו ואת פדרו
 15 על העצים אשר על האש אשר על המזבח: והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב
 הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הא אשה ריח ניחח ליהוה:
 ואם מן העוף עלה קרבנו ליהוה והקריב מן התרים או מן בני היונה את
 קרבנו: והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו
 על קיר המזבח: והסיר את מראתו בנצלתה: והשליך אתה אצל המזבח קדמה
 20 אל מקום הדשן: ושפע אותו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אותו הכהן המזבחה על
 העצים אשר על האש עלה הא אשה ריח ניחח ליהוה:

ונפש כי תקריב קרבן מנחה ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן א.2
 עליה לבנה: והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה
 25 ומשמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן את אוזרתה המזבחה אשה ריח ניחח
 ליהוה: והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה:
 וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תנור סלת חלות מצת בלולת בשמן וריקקי
 מצות משחים בשמן: ואם מנחה על המחבת קרבנך סלת בלולה בשמן מצה
 תהיה: פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה הא: ואם מנחת מרחשת
 30 קרבנך סלת בשמן תעשה: והבאת את המנחה אשר תעשה מאלה ליהוה
 והקריבה אל הכהן והגישו אל המזבח: והרים הכהן מן המנחה את אוזרתה
 והקטיר המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה: והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש
 קדשים מאשי יהוה:

כל המנחה אשר תקריבו ליהוה לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא
 35 תקטירו ממנו אשה ליהוה: קרבן ראשית תקריבו אתם ליהוה ואל המזבח לא

- הקהל פר בן בקר 'תמים' לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד: וסמכו זקני 4,15
העדה את ידיהם על ראש הפר לפני יהוה ושחט את הפר לפני יהוה: והביא 16
הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד: וטבל הכהן אצבעו מן הדם והזה שבע 17
פעמים לפני יהוה את פני הפרכת: ומן הדם יתן על קרנת המזבח אשר לפני 18
יהוה אשר באהל מועד ואת כל הדם ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח 5
אהל מועד: ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה: ועשה לפר כאשר עשה 19
לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עלהם הכהן ונסלח להם: והוציא את הפר אל 21
מחויץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הא:
אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה 22
בשגגה ואשם: וְהוֹדַע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר 10
עזים וזכר תמים: וסמך ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט וְאת 23
העלה לפני יהוה חטאת הא: ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנת 24
מזבח העלה ואת דמו ישפך אל יסוד מזבח העלה: ואת כל חלבו יקטיר המזבחה 26
כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו:
ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת מִכֹּל מצות יהוה 15
אשר לא תעשינה ואשם: וְהוֹדַע אליו חטאתו אשר חטא 'עליה' והביא קרבנו 28
שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו אשר חטא: וסמך את ידו על ראש 29
החטאת ושחט את החטאת במקום 'אשר ישחטו את' העלה: ולקח הכהן מדמה ל 30
באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת כל דמה ישפך אל יסוד המזבח: ואת 31
כל חלבה יסיר כאשר יסור חלב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח 20
ניחח ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו:
ואם כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה: וסמך את ידו על 33-32
ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט וְאת העלה: ולקח 34
הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת כל דמה ישפך אל 35
יסוד המזבח: ואת כל חלבה יסיר כאשר יסור חלב הכשב מזבח השלמים לה 36
והקטיר הכהן אתם המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר 37
חטא ונסלח לו:
ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד א,5
ונשא עונו: או נפש אשר תנע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת 2
בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והא יִדַע ואשם: או כי ינע 30
בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והא ידע ואשם: או נפש 4
כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם 5
ממנו והא ידע ואשם לאחת מאלה: והיה כי יאשם לאחת מאלה והתוודה 'את ה 6
חטאת' אשר חטא עליה: והביא את אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה 6
מן הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו 'אשר חטא 35
ונסלח לו':
ואם לא תגיע ידו די שח והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני 7
בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה: והביא אתם אל הכהן והקריב את 8
אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל: והזה מדם 9
החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח חטאת הא: ואת 40
השני יעשה עלה כמשפט וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו:
ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר 11
חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי 12
חטאת הא: והביאה אל הכהן וקמץ הכהן ממנה מלוא קמצו את אוזרתה והקטיר

2,13 יעלו לריח ניחח: וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך. תקריב מלח:

14 ואם תקריב מנחת בפורים ליהוה אביב קלוי באש נָרֵשׁ כרמל תקריב את מנחת בפוריך: ונתת עליה שמן ושמת עליה לבנה מנחה הא: והקטיר הכהן את אזכרתה מנרשה ומשמנה על כל לבנתה אשה ליהוה:

5

3,א ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יהוה: וסמך ידו על ראש קרבנו ושחטו פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את הדם על המזבח סביב: והקריב מזבח השלמים אשה ליהוה 3
4 את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: והקטירו אותו בני אהרן הכהנים המזבחה על העלה אשר על העצים אשר על האש אשה ריח ניחח ליהוה:

7,6 ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים ליהוה זכר או נקבה תמים יקריבנו: אם כשב הא מקריב את קרבנו והקריב אותו לפני יהוה: וסמך את ידו על ראש 8 קרבנו ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב: והקריב מזבח השלמים אשה ליהוה חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: והקטירו הכהן המזבחה לחם אשה ליהוה:

13,12 ואם עז קרבנו והקריבו לפני יהוה: וסמך את ידו על ראשו ושחט אתו לפני 14 אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב: והקריב ממנו קרבנו אשה ליהוה את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה לריח ניחח ליהוה: כל 16 חלב ליהוה: חקת עולם לדורתיכם בכל מושבתיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו:

4,2,א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא 3 בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה: אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים 30 ליהוה לחטאת: והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה: ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא 6 אתו אל אהל מועד: וטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני יהוה את פני פרכת הקדש: ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת 35 הסמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד: ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: 11,א כאשר יורם משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה: ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו: והוציא את כל הפר 40 אל מחוץ למחנה אל מקום מהור אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן ישרף:

13 ואם כל ערת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות

14 יהוה אשר לא תעשינה ואשמו: ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו

- ושטף במים: כל זכר בבהנים יאכל אתה קדש קדשים הא: וכל חטאת אשר 6,23,22
 יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף:
- וזאת תורת האשם קדש קדשים הא: במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו 7,2,א
 את האשם ואת דמו יורק על המזבח סביב: ואת כל חלבו יקריב ממנו את 3
 האליה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ואת 4
 שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על 5
 הכלית יסירנה: והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הא: כל זכר 6,ה
 בבהנים יאכלנו במקום קדוש יאכל קדש קדשים הא: כחטאת כאשם תורה אחת 7
 להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה: והכהן המקריב את עלת איש עור העלה 8
 אשר הקריב לכהן לו יהיה: וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת 10
 ועל מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה: וכל מנחה בלולה בשמן וחרכה לכל י
 בני אהרן תהיה איש כאחיו:
- וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: אם על תודה יקריבנו והקריב 12,11
 על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבת
 חלת בלולת בשמן: על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו: והקריב 14,13
 ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הורק את דם השלמים לו יהיה: ובשר 15
 זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר: ואם נדר או נדבה 16
 זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל: והנותר 17
 מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף: ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום 18
 השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו 20
 עונה תשא: והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור 19
 יאכל בשר: והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו כ
 ונכרתה הנפש ההא מעמיה: ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה 21
 טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר ליהוה ונכרתה הנפש
 ההא מעמיה: 25
- וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב 23,22
 ועז לא תאכלו: וחלב גבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלו: 24
 כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה ליהוה ונכרתה הנפש כה
 האכלת מעמיה: וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה: כל נפש 27,26
 אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההא מעמיה: 30
- וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את 29,28
 זבח שלמיו ליהוה יביא את קרבנו ליהוה מזבח שלמיו: ידיו תביאנה את אשי ל
 יהוה את החלב על החזה יביאנו את החזה להניף אתו תנופה לפני יהוה: והקטיר 31
 הכהן את החלב המזבחה והיה החזה להארן ולבניו: ואת שוק הימין תתנו 32
 תרומה לכהן מזבחי שלמיכם: המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן 35
 לו תהיה שוק הימין למנה: כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת
 בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אתם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני
 ישראל:
- וזאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי יהוה ביום הקריב אתם לכהן ליהוה: לה 36
 אשר צוה יהוה לתת להם ביום משחו אתם מאת בני ישראל חקת עולם לדרתם: 40
 זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמזואים ולזבח השלמים: אשר 38,37
 צוה יהוה את משה בהר סיני ביום צונו את בני ישראל להקריב את קרבניהם
 ליהוה במדבר סיני:

5,13 המזבחה על אשי יהוה חטאת הא: וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לכהן כמנחה:

- 10,14 וידבר יהוה אל משה לאמר: נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערך כסף שקלים בשקל 5 הקדש לאשם: ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו:
- 17 ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו: והביא איל תמים מן הצאן בערך לאשם אל הכהן 18 וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והא לא ידע ונסלח לו: אשם הא אשם 19 אשם ליהוה:
- כ,21 וידבר יהוה אל משה לאמר: נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו: או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה: 22 והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה אשר גזל או את העשק אשר עשק או 15 את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא: או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשת-י יסף עליו לאשר הא לו יתננו ביום כה אשמתו: ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערך לאשם אל 26 הכהן: וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה:
- 20

- א,2,6 וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הא העלה על מזקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ולבש הכהן מדי בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר 3 תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: ופשט את בגדיו ולבש 4 בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וקער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה 5 העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: 6 וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח: 7 והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה 8 והקטיר המזבחה: ריח ניחח אזכרתה ליהוה: והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו 9 מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הא כחטאת וכאשם: כל זכר בבני אהרן יאכלנה 11 חק עולם לדורותיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש:
- 13,12 וידבר יהוה אל משה לאמר: זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום 35 הקטיר אתו עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב: על מזבחת בשמן תעשה קרבכת תביאנה . . . מנחת פתים תקריב ריח ניחח 14 ליהוה: והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטיר: 15 וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל:
- 18,17 וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת 40 החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הא: הכהן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד: כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס 19 במקום קדש: וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת גשלה ומרק 21

9.4 תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימם לעלה: ושור
ואיל לשלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם:
ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'
יהוה: ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו וירא אליכם כבוד יהוה: 6
5 ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך
ובער העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב אהרן אל
המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויסבל 9
אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: ואת החלב י'
ואת הכלית ואת היתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה
10 את משה: ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: וישחט את העלה 12.11
וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקו על המזבח סביב: ואת העלה המצואו 13
אליו לנתחיה ואת הראש ויקטר על המזבח: וירחיץ את הקרב ואת הכרעים ויקטר 14
על העלה המזבחה: ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם 15
וישחטו ויחטאו כראשון: ויקרב את העלה ויעשה כמשפט: ויקרב את המנחה 17.16
15 וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת הבקר: וישחט את השור ואת
האיל וזבח השלמים אשר לעם וימצאו בני אהרן את הדם אליו ויזרקו על המזבח
סביב: ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמכסה והכלית ויתרת הכבד: 19
וישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה: ואת החזות ואת שוק 21.2
הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה יהוה את משה: וישא אהרן 22
20 את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים: ויבא משה
ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד יהוה אל כל העם: ותצא 24
אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם
ויראו ויפלו על פניהם:

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת 10.8
25 ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל
אותם וימתו לפני יהוה: ויאמר משה אל אהרן הא אשר דבר יהוה לאמר
בקרבי אקדש ועל פני כל העם אפכד וידם אהרן: ויקרא משה אל מישאל ואל
אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש
אל מחוץ למחנה: ויקרבו וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה: ה
30 ויאמר משה אל אהרן ואלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא
תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה
אשר שרף יהוה: ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו כי שמן משחת יהוה 7
עליכם ויעשו כדבר משה:

וידבר יהוה אל אהרן לאמר: יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם 9.8
35 אל אהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדרתים: * * * * * ולהבדיל בין הקדש י'
ובין החל ובין הטמא ובין הטהור: ולהורות את בני ישראל את כל החקים
אשר דבר יהוה אליהם ביד משה:
12 וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה
הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הא: ואכלתם 13
14 אתה במקום קדוש כי חקך וחק בניך הא מאשי יהוה כי כן צויתי: ואת
40 חוזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך
כי חקך וחק בניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל: שוק התרומה וחזה התנופה 15
על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני יהוה וזיה לך ולבניך אתך לחק
עולם כאשר צוה יהוה:

- 8,2.א וידבר יהוה אל משה לאמר: קח את אהרן ואת בניו ואת הבגדים ואת
 3 שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות: ואת כל העדה
 4 הקהל אל פתח אהל מועד: ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל
 5 פתח אהל מועד: ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה יהוה לעשות:
 6 ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים: ויתן עליו את הכתנת ויחנר
 7 אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחנר אתו בחשב האפד
 8 ויאפד לו בו: וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים:
 9 וישם את המצנפת על ראשו וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזוהב נור
 10 י הקדש כאשר צוה יהוה את משה: ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן
 11 ואת כל אשר בו ויקדש אתם: ויו ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח
 12 ואת כל כליו ואת הכיר ואת כנו לקדשם: ויצק משמן המשחה על ראש אהרן
 13 וימשח אתו לקדשו: ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחנר אתם באבנט
 14 ויחבש להם מגבעות כאשר צוה יהוה את משה: ויגש את פר החטאת ויסמך
 15 את אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת: וישחט ויקח משה את הדם ויתן
 16 על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד
 17 המזבח ויקדשהו לכפר עליו: ויקח את כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת
 18 הכבד ואת שתי הכלית ואת חֲלִבְהֶן ויקטר משה המזבחה: ואת הפר ואת ערו
 19 ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: ויקרב
 20 את איל העלה ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: וישחט ויזרק משה
 21 כ את הדם על המזבח סביב: ואת האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את הראש ואת
 22 הנתחים ואת הפדר: ואת הקרב ואת הקרבים רחץ במים ויקטר משה את כל
 23 האיל המזבחה עלה הא לרית ניתח אשה הא ליהוה כאשר צוה יהוה את
 24 משה: ויקרב את האיל השני איל המלאים ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש
 25 האיל: וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך און אהרן הימנית ועל בהן ידו
 26 הימנית ועל בהן רגלו הימנית: ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם על
 27 תנוך אונם הימנית ועל בהן ידם הימנית ועל בהן רגלם הימנית ויזרק משה
 28 כה את הדם על המזבח סביב: ויקח את החלב אתי האליה ואת כל החלב אשר
 29 על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת חֲלִבְהֶן ואת שוק הימין:
 30 ומסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת וריקק
 31 אחד וישם על החלבים ועל שוק הימין: ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפי
 32 בניו וינף אתם תנופה לפני יהוה: ויקח משה אתם מעל כפיהם ויקטר המזבחה
 33 על העלה מלאים הם לרית ניתח אשה הא ליהוה: ויקח משה את החזה ויניפהו
 34 תנופה לפני יהוה מאיל המלאים למשה היה למנה כאשר צוה יהוה את משה:
 35 ל ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויז על אהרן ויז על בניו
 36 ועל בניו ועל בגדי בניו ויקדש את אהרן ואת בניו ואת בגדי בניו
 37 בניו ואתו: ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד
 38 ושם תאכלו אתו ואת הלחם אשר בסל המלאים כאשר צוה יהוה לאמר אהרן ובניו
 39 יאכלו: והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו: ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת
 40 ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם: כאשר עשה
 41 לה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה
 42 שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי: ויעש אהרן
 43 ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה:
 9,2.א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: ויאמר אל אהרן
 3 קח לך ענל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל

ונגע בנבלתם יטמא: וכי יפל מנבלתם על כל זרע וְזרע אשר יזרע טהור הא: 11,37
 וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הא לכם: 38
 וכי ימות מן הבהמה אשר הא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד הערב: 39
 והאכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב והנשא את נבלתה יכבס בגדיו וטמא מ עד הערב: 5

וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הא לא יאכל: כל הולך על גחון וכל 42,41
 הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום
 כי שקץ הם: אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם 43
 ונטמא-תם בם: כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני 44
 ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ: כי אני יהוה המעלה מה 10
 אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני:
 זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת 46
 על הארץ: להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר 47
 לא תאכל:

15

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזרע וילדה 12,2,א
 זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דָּוְתָהּ טמא: וביום השמיני ימול בשר ערלתו: 3
 ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא 4
 תבא עד מלאת ימי טהרה: ואם נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום ה 20
 וששת ימים תשב על דמי טהרה: ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש 6
 בן שנתו לעלה ובן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן: והקריבו 7
 לפני יהוה וכפר עליה וטהרה ממקד דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה:
 ואם לא תמצא ידה די שיה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחר 8
 לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה:

25

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או 13,2,א
 ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צִרְעָת וְהוּבֵא אל אהרן הכהן או אל 3
 אחד מבניו הכהנים: וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן 3
 ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צִרְעָת הא וראהו הכהן וטמא אותו: ואם 4
 פהרת לבנה הא בעור בשרו ועמק אין מראה מן העור ושערה לא הפך לבן 30
 והסניר הכהן את הנגע שבעת ימים: וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע ה 3
 עמד בעינו: לא פשה הנגע בעור והסנירו הכהן שבעת ימים שנית: וראה הכהן 6
 אותו ביום השביעי שנית והנה פהת הנגע ולא פשה הנגע בעור וטהרו הכהן
 מספחת הא וכבס בגדיו וטהר: ואם פשה תפשה המספחת בעור אחרי הראתו 7
 אל הכהן לטהרתו ונראה שנית אל הכהן: וראה הכהן והנה פשתה המספחת 35
 בעור וטמאו הכהן צרעת הא:

ו-נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן: וראה הכהן והנה שאת 9
 לבנה בעור והא הפכה שער לבן ומִקִּיִּית בשר חי בִּשְׂאֵת: צרעת נושנת הא 11
 בעור בשרו וטמאו הכהן לא יסגרנו כי טמא הא: ואם פרוח תפרח הצרעת בעור 12
 וכפתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: 40
 וראה הכהן והנה כפתה הצרעת את כל בשרו וטהר את הנגע כלו הפך לבן 13
 טהור הא: וביום הראות בו בשר חי יטמא: וראה הכהן את הבשר החי וטמאו 14
 הבשר החי טמא הא צרעת הא: או כי ישוב הבשר החי ונהפך ללבן ובא אל 16
 הכהן: וראהו הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכהן את הנגע טהור הא: 17

10,16 ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר
 17 בני אהרן הנוותרם לאמר: מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי
 קדש קדשים היא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה:
 18 הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר
 19 צויתי: וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני
 כ יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום יָהִיטב בעיני יהוה: וישמע משה
 ויִיטב בעיניו:

11,2,א וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אלהם: דברו אל בני ישראל לאמר
 3 ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ: כל מפרסת פרסה ושסעת
 4 שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו: אך את זה לא תאכלו ממעלי
 הגרה וממפרסי הפרסה את הנמל כי מעלה גרה היא ופרסה איננו מפריס טמא
 6.ה. הא לכם: ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם: ואת
 7 הארנבת כי מעלת גרה היא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם: ואת החזיר כי
 8 מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם: מבשרם
 לא תאכלו ובנבלתם לא תנעו טמאים הם לכם:
 9 את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים
 י ובנחלים אתם תאכלו: וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל
 11 שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם: ושקץ יהיו לכם מבשרם
 12 לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו: כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ
 הא לכם:
 13 ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת
 16-14 העוניה: ואת הדאה ואת האיה למינה: את כל ערב למינו: ואת בת היענה
 18.17 ואת התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו: ואת הכוס ואת הינשוף: ואת
 19 התנשמת ואת הקאת ואת הרחם ואת השלד: ואת החסידה ואת האנפה
 למינה ואת הדוכיפת ואת העטלף:
 21.כ. כל שרץ העוף ההלך על ארבע שקץ הוא לכם: אך את זה תאכלו מכל
 שרץ העוף ההלך על ארבע אשר ליה כרעים ממעל להגליו לנתר בהן על
 22 הארץ: את אלה מהם תאכלו את הארבה למינו ואת הסלעס למינהו ואת החרגל
 23 למינהו ואת החנב למינהו: וכל שרץ העוף אשר לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם:
 24.כ. ולאלה תטמאו כל הנגע בנבלתם יטמא עד הערב: וכל הנשא מנבלתם
 26 יכבס בגדיו וטמא עד הערב: לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ושסע איננה
 27 שסעת וגרה איננה מעלה טמאים הם לכם כל הנגע בהם יטמא: וכל הולך על
 35 כפיו בכל החיה ההלכת על ארבע טמאים הם לכם כל הנגע בנבלתם יטמא
 28 עד הערב: והנשא את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב טמאים הפה לכם:
 29 וזה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו:
 31.ל. והאנקת והפח והלפאה והחמט והתנשמת: אלה הטמאים לכם בכל השרץ
 32 כל הנגע בהם במתם יטמא עד הערב: וכל אשר יפל עליו מהם במתם יטמא
 40 מכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים
 33 יובא וטמא עד הערב וטהר: וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר
 34 בתוכו וטמא ואתו תשברו: מכל האכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא
 לה וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא: וכל אשר יפל מנבלתם עליו יטמא תנור
 36 וכירים יתין טמאים הם וטמאים יהיו לכם: אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור

בבגד או בשתי או בערב או בכל כלי עור: וצוה הכהן וכבסו את אשר בו 13,54
הנגע והסגירו שבעת ימים שנית: וראה הכהן אחרי הִפָּכֵם את הנגע והנה לא נה
הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה טמא הא באש תשרפנו פְּחָתָהּ הא בקרחתו
או בנבחתו: ואם ראה הכהן והנה בָּהָה הנגע אחרי הִפָּכֵם אתו וקרע אתו מן 56
5 הבגד או מן העור או מן השתי או מן הערב: ואם תִּרְאֶה עוד בבגד או בשתי
או בערב או בכל כלי עור פּרַחַת הא באש תשרפנו את אשר בו הנגע:
והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס וסר מהם הנגע וכבס 58
שנית וטהר:
וזאת תורת נגע צרעת בנגד הצמר או הפשתים או השתי או הערב או כל 59
10 כלי עור לטהרו או לסמאו:

וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא 14,2 א
אל הכהן: ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן 3
הצרוע: וצוה הכהן ולקח לַמִּטְהָר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת 4
15 ואזב: וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים: את ה-6
הצפר החיה יקח אתה ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזב ומכל אותם
7 ואת הצפר החיה בדם הצפר השִׁחֲטָה על המים החיים: והזה על המִטְהָר מן
הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלה את הצפר החיה על פני השרה: וכבס המטָהר 8
את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר ואחר יבוא אל המחנה וישב 9
20 מחוץ לאהל שבעת ימים: והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו
ואת זקנו ואת גבת עינו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו
במים וטהר:
וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה 1
ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן: והעמיד הכהן המטָהר 11
25 את האיש המטָהר ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד: ולקח הכהן את הכבש
האחד והקריב אתו לאשם ואת לג השמן והניף אתם תנופה לפני יהוה: ושחט 12
13 את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העלה במקום הקדש כי
כחטאת האשם הא לכהן קדש קדשים הא: ולקח הכהן מדם האשם ונתן הכהן 14
על תנוך און המטָהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית: ולקח 15
30 הכהן מלֵג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית: וטבל הכהן את אצבעו הימנית
מן השמן אשר על כפו השמאלית והזה מן השמן באצבעו שבע פעמים לפני 16
יהוה: ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן על תנוך און המטָהר הימנית ועל 17
בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על דם האשם: והנותר בשמן אשר על 18
כף הכהן יתן על ראש המטָהר וכפר עליו הכהן לפני יהוה: ועשה הכהן את 19
35 החטאת וכפר על המטָהר מטמאתו ואחר ישחט את העלה: והעלה הכהן את כ-
העלה ואת המנחה המובחת וכפר עליו הכהן וטהר:
ואם דל הא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו 21
ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן: ושתי תרים או שני בני 22
23 יונה אשר תשיג ידו והיה אחד חטאת והאחד עלה: והביא אתם ביום השמיני
40 לטהרתו אל הכהן אל פתח אהל מועד לפני יהוה: ולקח הכהן את כבש האשם 24
ואת לג השמן והניף אתם הכהן תנופה לפני יהוה: ושחט את כבש האשם כה 25
ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך און המטָהר הימנית ועל בהן ידו 26
הימנית ועל בהן רגלו הימנית: ומן השמן יצק הכהן על כף הכהן השמאלית: 27
והזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית שבע פעמים 28

- 13,19.18 ובשר כי יהיה "בערו שחין ונרפא: והיה במקום השחין שאת לבנה או כ בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל הכהן: וראה הכהן והנה מראה שפל מן העור 21 ושערה הפך לבן וטמאו הכהן נגע צרעת הא בשחין פרחת: ואם יראנה הכהן והנה אין בה שער לבן ושפלה איננה מן העור והא כהה והסגירו הכהן שבעת 23.22 ימים: ואם פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו נגע הא: ואם תחתיה תעמד הבהרת 5 לא פשתה צרבת השחין הא וטהרו הכהן:
- 24 או בשר כי יהיה בערו מכות אש והיתה מחית המכוה בהרת לבנה אדמדמת כה או לבנה: וראה אתה הכהן והנה נהפך שער לבן בבהרת ומראה עמק מן העור 26 צרעת הא במכוה פרחת וטמא אתו הכהן נגע צרעת הא: ואם יראנה הכהן והנה אין בבהרת שער לבן ושפלה איננה מן העור והא כהה והסגירו הכהן 10 שבעת ימים: וראהו הכהן ביום השביעי אם פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו 27 נגע צרעת הא: ואם תחתיה תעמד הבהרת לא פשתה בעור והא כהה שאת המכוה הא וטהרו הכהן כי צרבת המכוה הא:
- 29 ל. ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן: וראה הכהן את הנגע והנה מראהו עמק מן העור ובו שער צהב דק וטמא אתו הכהן נתק הא צרעת הראש 15 או הזקן הא: וכי יראה הכהן את נגע הנתק והנה אין מראהו עמק מן העור 31 ושער שחר אין בו והסגיר הכהן את נגע הנתק שבעת ימים: וראה הכהן את הנגע ביום השביעי והנה לא פשה הנתק ולא היה בו שער צהב ומראה הנתק 32 אין עמק מן העור: והתגלח ואת הנתק לא יגלח והסגיר הכהן את הנתק שבעת 33 ימים שנית: וראה הכהן את הנתק ביום השביעי והנה לא פשה הנתק בעור 20 לה ומראהו איננו עמק מן העור וטהר אתו הכהן וכבס בגדיו וטהר: ואם פשה 36 יפשה הנתק בעור אחרי טהרתו: וראהו הכהן והנה פשה הנתק בעור לא יבקר 37 הכהן לשער הצהב טמא הא: ואם בעיני עמד הנתק ושער שחר צמח בו נרפא הנתק טהור הא וטהרו הכהן:
- 39.38 ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרת לבנת: וראה הכהן והנה 25 בעור בשרם בהרת פהות לבנת פהק הא פרח בעור טהור הא:
- מ. 41. ואיש כי ימרט ראשו קרה הא טהור הא: ואם מפאת פניו ימרט ראשו 42 גפח הא טהור הא: וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדמ צרעת פרחת 43 הא בקרחתו או בגבחתו: וראה אתו הכהן והנה שאת הנגע לבנה אדמדמת 44 בקרחתו או בגבחתו כמראה צרעת עור בשר: איש צרוע הא טמא הא טמא 30 יטמאנו הכהן בראשו נגעו:
- מח. והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרימים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה 46 וטמא טמא יקרא: כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הא כדד ישב מחוץ למחנה מושבו:
- 48.47 והבגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים: או בשתי או 35 בערב לפשתים ולצמר או בעור או בכל מלאכת עור: והיה הנגע ירקק או 49 אדמדמ בבגד או בעור או בשתי או בערב או בכל כלי עור נגע צרעת הא 51.ג. וקראה את הכהן: וראה הכהן את הנגע והסגיר את הנגע שבעת ימים: וראה את הנגע ביום השביעי כי פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בעור לכל 52 אשר יעשה העור למלאכה צרעת ממארת הנגע טמא הא: ושרף את הבגד או 40 את השתי או את הערב בצמר או בפשתים או את כל כלי העור אשר יהיה בו 53 הנגע כי צרעת ממארת הא באש תשרף: ואם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע

ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני י' 17
 בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה: כי נפש הבשר בדם הא ואני 11
 נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הא בנפש יכפר: על כן אמרתי 12
 לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם והגר הגר בתוכם לא יאכל דם:
 ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף 13
 אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר: כי נפש כל בשר דמו בנפשו הא ואמר 14
 לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו כי נפש כל בשר דמו הא כל אכליו יכרת:
 וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר וכבם בגדיו ורחץ במים טו
 וממא עד הערב וטהר: ואם לא יכבם ובשרו לא ירחץ ונשא עונו: 16

10

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אני יהוה א' 18,2
 אלהיכם: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען 3
 אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: את משפטי תעשו 4
 ואת חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: ושמרתם את חקתי ואת משפטי ה
 אשר יעשה אתם האדם ותי בהם אני יהוה: 15
 איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה: ערות אביך 7,6
 וערות אמך לא תגלה אמך הא לא תגלה ערותה: ערות אשת אביך לא תגלה 8
 ערות אביך הא: ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת 9
 חוץ לא תגלה ערותן: ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך י
 הגה: ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך הא לא תגלה ערותה: ערות 12,11
 אחות אביך לא תגלה שאר אביך הא: ערות אחות אמך לא תגלה כי שאר 13
 אמך הא: ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דדתך הא: ערות טו
 כלתך לא תגלה אשת בנך הא לא תגלה ערותה: ערות אשת אחיך לא תגלה 16
 ערות אחיך הא: ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא 17
 תקח לגלות ערותה שאר-ה' הגה זמה הא: ואשה אל אחתה לא תקח לצרר 25
 לגלות ערותה עליה בחייה:

ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ואל אשת עמיתך לא תתן ב' 19
 שכבתך לזרע לטמאה בה: ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם 21
 אלהיך אני יהוה: ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הא: ובכל בהמה 23,22
 לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה: תבל הא: 30
 אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם: 24
 ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את ישיביה: ושמרתם אתם את 26,ה
 חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוכם:
 כי את כל התועבת האלה- עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: ולא 28,27
 תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוים- אשר לפניכם: כי 29
 כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העולות מקרב עמם: ושמרתם ל
 את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו
 בהם אני יהוה אלהיכם:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם א' 19,2
 קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי 3
 תשמרו אני יהוה אלהיכם:
 אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם: 4
 וכי תזבחו זבת שלמים ליהוה לרצונכם תזבחהו: ביום זבחכם יאכל וממחרת ה' 6

- 16,13 ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ונתן את הקטרת על האש
 14 לפני יהוה וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ולקח
 מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים
 15 מן הדם באצבעו: ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל
 מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני
 16 הכפרת: וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה
 17 לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו
 לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל:
 18 ויצא אל המזבח אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר
 19 ונתן על קרנות המזבח סביב: והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו
 כ וקדשו מטמאת בני ישראל: וכלה מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח
 21 והקריב את השעיר החי: וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה
 עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על
 22 ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה: ונשא השעיר עליו את כל עונתם
 אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר:
 23 ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הכהן אשר לבש בבאו אל הקדש
 24 והניחם שם: ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את
 25 עלתו ואת עלת העם וכפר בעדו ובעד העם: ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה:
 26 והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא
 27 אל המחנה: ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר
 בקדש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את עלתם ואת בשרם ואת פרשם:
 28 והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה:
 29 והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם
 ל וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הנגר בתוכם: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר
 31 אתכם מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו: שבת שבתון הא לכם וענייתם את
 32 נפשתיכם חקת עולם: וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן
 33 תחת אביו ולבש את בגדי הכהן בגדי הקדש: וכפר את מקדש הקדש ואת
 34 אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר: והיתה זאת
 לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר
 צוה יהוה את משה:

- 17,2 א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל
 3 ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: איש איש מבית ישראל אשר ישחט
 4 שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה: ואל פתח אהל מועד
 5 לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההא דם שפך
 6 ונכרת האיש ההא מקרב עמו: למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם
 זבחים על פני השדה והביאם ליהוה אל פתח אהל מועד אל הכהן וזבחו זבחי
 6 שלמים ליהוה אותם: וזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר
 7 החלב לריח ניחח ליהוה: ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים
 40 אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם:
 8 ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעשה-ה
 9 עלה או זבח: ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש
 ההא מעמו:

ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני **17**
 בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה: כי נפש הבשר בדם הא ואני
 נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הא בנפש יכפר: על כן אמרתי
 לבני ישראל כל נפש מכס לא תאכל דם והגר הגר בתוכם לא יאכל דם:
 ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף **5**
 אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר: כי נפש כל בשר דמו בנפשו הא ואמר
 לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו כי נפש כל בשר דמו הא כל אכליו יכרת:
 וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר וכבם בגדיו ורחץ במים **טו**
 וטמא עד הערב וטהר: ואם לא יכבם ובשרו לא ירחץ ונשא עונו: **16**

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אני יהוה **18,2,א**
 אלהיכם: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען
 אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: את משפטי תעשו
 ואת חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: ושמרתם את חקתי ואת משפטי ה
 אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני יהוה: **15**
 איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה: ערות אביך **7.6**
 וערות אמך לא תגלה אמך הא לא תגלה ערותה: ערות אשת אביך לא תגלה **8**
 ערות אביך הא: ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת **9**
 חוץ לא תגלה ערותן: ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך י
 הגה: ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך הא לא תגלה ערותה: ערות **12.11**
 אחות אביך לא תגלה שאר אביך הא: ערות אחות אמך לא תגלה כי שאר **13**
 אמך הא: ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דדתך הא: ערות **טו.14**
 כלתך לא תגלה אשת בנך הא לא תגלה ערותה: ערות אשת אחיך לא תגלה **16**
 ערות אחיך הא: ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא **17**
 תקח לגלות ערותה שאר-ה: הגה זמה הא: ואשה אל אחתה לא תקח לצרר **25**
 לגלות ערותה עליה בחייה:
 ואל אשה בנדה טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ואל אשת עמיתך לא תתן **ב.19**
 שכבתך לזרע לטמאה בה: ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם **21**
 אלהיך אני יהוה: ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הא: ובכל בהמה **23.22**
 לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה: תבל הא: **30**
 אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם: **24**
 ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את ישיביה: ושמרתם אתם את **26.כה**
 חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוכם:
 כי את כל התועבת האלה- עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: ולא **28.27**
 תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוים- אשר לפניכם: כי **35**
 כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העולות מקרב עמם: ושמרתם
 את משמרותי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו
 בהם אני יהוה אלהיכם:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם **19,2,א**
 קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי **3**
 תשמרו אני יהוה אלהיכם:
 אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם: **4**
 וכי תזבחו זבת שלמים ליהוה לרצונכם תזבחהו: ביום זבחכם יאכל וממחרת **ה.6**

- 16,13 ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ונתן את הקטרת על האש
 14 לפני יהוה וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ולקח
 מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים
 15 מן הדם באצבעו: ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל
 מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני
 16 הכפרת: וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה
 17 לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו
 לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל:
 18 ויצא אל המזבח אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר
 19 ונתן על קרנות המזבח סביב: והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו
 כ וקדשו מטמאת בני ישראל: וכלה מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח
 21 והקריב את השעיר החי: וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה
 עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על
 22 ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה: ונשא השעיר עליו את כל עונתם
 אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר:
 23 ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הכהן אשר לבש בבאו אל הקדש
 24 והניחם שם: ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את
 25 עלתו ואת עלת העם וכפר בעדו ובעד העם: ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה:
 26 והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא
 27 אל המחנה: ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר
 בקדש ויצא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם:
 28 והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה:
 29 והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם
 ל וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הנגר בתוכם: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר
 31 אתכם מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו: שבת שבתון הא לכם וענייתם את
 32 נפשתיכם חקת עולם: וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן
 33 תחת אביו ולבש את בגדי הכהן בגדי הקדש: וכפר את מקדש הקדש ואת
 34 אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר: והיתה זאת
 לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר
 צוה יהוה את משה:

- 17,2 א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל
 3 ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: איש איש מבית ישראל אשר ישחט
 4 שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה: ואל פתח אהל מועד
 5 לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההא דם שפך
 6 ונכרת האיש ההא מקרב עמו: למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם
 7 זבחים על פני השדה והביאם ליהוה אל פתח אהל מועד אל הכהן וזבחו זבחי
 8 שלמים ליהוה אותם: וזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר
 9 החלב לריח ניחח ליהוה: ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים
 10 אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם:
 11 ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעשה-ה
 12 עלה או זבח: ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש
 ההא מעמיו:

יקלל את אביו ואת אמו מות יומת אביו ואמו קלל דמיו בו: ואיש אשר ינאף י' 20
את אשתו רעהו מות יומת הנאף והנאפת: ואיש אשר ישכב את אשת אביו 11
ערוה אביו גלה מות יומתו שניהם דמיהם במ: ואיש אשר ישכב את כלתו מות 12
יומתו שניהם תבל עשו דמיהם במ: ואיש אשר ישכב את זכר משכבי אשה 13
תועבה עשו שניהם מות יומתו דמיהם במ: ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה 14
זמה הא באש ישרפו אותו ואתהן ולא תהיה זמה בתוכם: ואיש אשר יתן 15
שכבתו בבהמה מות יומת ואת הבהמה תהרגו: ואשה אשר תקרב אל כל בהמה 16
לרבעה יאָתה: והרגת את האשה ואת הבהמה מות יומתו דמיהם במ: ואיש 17
אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והא תראה את 18
ערוהו חסד הא ונכרתו לעיני בני עמם ערוה אחתו גלה עונו ישא: ואיש אשר 10
ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה את מקרה הערה והא גללה את מקור 19
דמיה ונכרתו שניהם מקרב עמם: וערוה אחות אמך ואחות אביך לא תגלה 20
כי את שארו הערה עונם ישאו: ואיש אשר ישכב את דדתו ערוה דדו גלה 21
חטאם ישאו עריהם ימתו: ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה הא ערוה אחיו 15
גלה עריהם יהיו: 15
ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם ולא תקיא אתכם 22
הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת בה: ולא תלכו בחקת הגוים אשר 23
אני משלח מפניכם כי את כל אלה עשו ואקץ במ: ואמר לכם אתם תירשו את 24
אדמתם ואני אתננה לכם לרשת אתה ארץ זבת חלב ודבש אני יהוה אלהיכם 20
אשר הבדלתי אתכם מן העמים: והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה ובין 25
העוף הטמא לטהר ולא תשקצו את נפשתיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמש 26
האדמה אשר הבדלתי לכם לטָמֵא: והייתם לי קדשים כי קדוש אני יהוה 27
ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומתו באבן ורגמו אתם 25
דמיהם במ:

ויאמר יהוה אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרתם אלהם לנפש לא 21,א
יטמא בעמיו: כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו: 2
ולאחתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש לה יטמא: לא יטמא . . . 4,3
בעמיו להחלו: לא יקרח: קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא 30
ישרטו שרטת: קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשי 6
יהוה לחם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש: אשה זנה וחללה לא יקח: ואשה 7
גרושה מאישה לא יקח: כי קדש הא לאלהיו: וקדשתו כי את לחם אלהיך הא 8
מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יהוה מקדשם: ובת איש כהן כי תחל 9
לזנות את אביה הא מחללת באש תשרף: 35
והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש 1
את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרס: ועל כל נפש מת לא 11
יבא לאביו ולאמו לא יטמא: ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו 12
כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני יהוה: והא אשה בבתוליה יקח: אלמנה 14,13
וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה: ולא 40
יחלל זרעו בעמיו כי אני יהוה מקדשו:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן לאמר איש מורעך לדרתם אשר 17,16

- 19,7 והנותר עד יום השלישי באש ישרף: ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הא
8 לא ירצה: ואכליו עונו ישא כי את קדש יהוה חלל ונכרתה הנפש ההא מעמיה:
9 ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצר ולקט קצירך לא תלקט:
10 וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם:
12,11 לא תנבכו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו: ולא תשבועו בשמי לשקר
וחללת את שם אלהיך אני יהוה:
13 לא תעשק את רעך ולא תגול לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר:
14,15 לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני יהוה: לא
תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך:
16 לא תלך רכיל בעמך לא תעמד על דם רעך אני יהוה:
17 לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא:
18 לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יהוה:
19 את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תורע כלאים ובגד
כלאים ששקננו לא יעלה עליך:
כ ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והא שפחה נחרפת לאיש ויחפדה: לא
21 נפדתה או חפשה לא נתן לה בקרת תהיה לא יומתו כי לא חפשה: והביא את
22 אשמו ליהוה אל פתח אהל מועד איל אשם: וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני
יהוה על חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא:
23 וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש
24 שנים יהיה לכם ערל לא יאכל: ובשנה הרביעת יהיה כל פריו קדש הלולים
כה ליהוה: ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו אני יהוה אלהיכם:
26 לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו:
28,27 לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנד: ושרט לגפש לא תתנו
בבשרכם וכתבת קעקע לא תתנו בכם אני יהוה:
29 אל תחלל את בתך להזנותה ולא תזנה הארץ ומלאה הארץ זמה:
ל את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה:
31 אל תפנו אל האבת ואל הידענים אל תבקשו לטמאה בהם אני יהוה אלהיכם:
32 מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני יהוה:
34,33 וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו: כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר
אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים אני יהוה אלהיכם:
36, לה לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה: מאזני צדק אבני צדק איפת
צדק והין צדק יהיה לכם אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים:
37 ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם אני יהוה:
20,2,8 וידבר יהוה אל משה לאמר: ואל בני ישראל תאמר איש מבני ישראל
ומן הגר הגר בישראל אשר יתן מזרעו למלך מות יומת עם הארץ ורגמהו באבן:
3 ואני אתן את פני באיש ההא והכרתי אותו מקרב עמו כי מזרעו נתן למלך
4 למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי: ואם העלם יעלימו עם הארץ את
ה עיניהם מן האיש ההא בתתו מזרעו למלך לבלתי המית אותו: ושמתי אני את
פני באיש ההא ובמשפחתו והכרתי אותו ואת כל הזנים אחריו לזנות אחרי המלך
6 מקרב עמם: והגפש אשר תפנה אל האבת ואל הידענים לזנות אחריהם ונתתי
7 את פני בנפש ההא והכרתי אותו מקרב עמו: והתקדשתם והייתם קדשים כי אני
יהוה אלהיכם:
9,8 ושמרתם את חקתי ועשיתם אתם אני יהוה מקדשכם: כי איש איש אשר

23.3 אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הא ליהוה בכל מושבתיכם:

ה.4 אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם: בחדש הראשון 5 בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח ליהוה: ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליהוה שבעת ימים מצות תאכלו: ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם 7 כל מלאכת עבדה לא תעשו: והקרבתם אשה ליהוה שבעת ימים ביום השביעי 8 מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו 9 אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן: והניף את העמר לפני יהוה לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן: ועשיתם 10 ביום הניפכם את העמר כבש תמים בן שנתו לעלה ליהוה: ומנחתו שני עשרנים 12.11 סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח ונסכיה יין רביעת ההין: ולחם וקלי 13 וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאתכם את קרבן אלהיכם חקת עולם 14 לדרתיכם בכל מושבתיכם: 15

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עמר התנופה שבע שבתות 16 תמימת תהיינה: עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה 17 חדשה ליהוה: ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת תהיינה 19.18 חמץ תאפינה בפורים ליהוה: והקרבתם על הלחם אשה ריח ניחח ליהוה: ושני 20 כבשים בני שנה לזבח שלמים: והניף הכהן אתם על לחם הבפרים תנופה לפני יהוה: קדש יהיו ליהוה לכהן: וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל 21 מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם: ובקצרכתם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא 22 תלקט לעני ולגר תעזוב אתם אני יהוה אלהיכם:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי 24.23 באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: כל מלאכת עבדה לא תעשו והקרבתם אשה ליהוה:

וידבר יהוה אל משה לאמר: אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים 27.26 הא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם והקרבתם אשה ליהוה: וכל 28 מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הא לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם: כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה: וכל 29 הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתה את הנפש ההא מקרב עמה: כל מלאכה לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם: שבת שבתון 32.31 הא לכם ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם: 35

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום 34.33 לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים ליהוה: ביום הראשון מקרא קדש לה כל מלאכת עבדה לא תעשו: שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום השמיני 36 מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת הא כל מלאכת עבדה לא תעשו:

23.18 שבעת כבשים תמימים בני שנה ופר בן בקר אחד ואילים שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונסכיהם

(β) 19 ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת

(γ) 23, על שני כבשים

21,18 יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלהיו: כי כל איש אשר בו מום לא
 19 יקרב איש עור או פסח או חרם או שרוע: או איש אשר יהיה בו שבר רגל או
 21,18 שבר יד: או גפן או דק או תבלל בעינו או גרב או ילפת או מרות אשך: כל
 איש אשר בו מום מורע אהרן הכהן לא יגש להקריב את איש יהוה מום בו
 22 את לחם אלהיו לא יגש להקריב: לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל:
 23 אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי
 24 כי אני יהוה מקדשם: וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל:

22,2 א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו ויצורו מקדשי בני ישראל
 ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני יהוה:
 10 אומר אלהם לדרתכם כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר
 3 יקדישו בני ישראל ליהוה וממאתו עליו ונכרתה הנפש ההא מלפני אני יהוה: איש
 4 איש מורע אהרן והא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל
 ה טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: או איש אשר יגע בכל שרץ
 6 אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו: נפש אשר תגע בו
 15 וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים: ובא השמש
 7 וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הא: נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה
 8 בה אני יהוה: ושמו את משמתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללו
 9 אני יהוה מקדשם:
 11 וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: וכהן כי יקנה
 20 נפש קנין כספו הא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו: ובת כהן כי
 12 תהיה לאיש זר הא בתרומת הקדשים לא תאכל: ובת כהן כי תהיה אלמנה
 13 וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר
 14 לא יאכל בו: ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסק חמשתו עליו ונתן לכהן את
 16,10 הקדש: ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו ליהוה: והשיאו אותם
 עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יהוה מקדשם:
 18,17 וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל
 ואמרת אלהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו
 19 לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליהוה לעלה: לרצנכם תמים וזר בבקר
 21,18 בכשבים ובעיזים: כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם: ואיש
 30 כי יקריב זבח שלמים ליהוה לפלא נדר או לנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה
 22 לרצון כל מום לא יהיה בו: עזרת או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או
 23 ילפת לא תקריבו אלה ליהוה ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליהוה: ושור ושה
 24 שרוע וקלוט נדבה תעשה אתו ולנדר לא ירצה: ומעון וכתות ונתוק וכרות לא
 35 תקריבו ליהוה ובארצכם לא תעשו: ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם
 מכל אלה כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם:
 27,26 וידבר יהוה אל משה לאמר: שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים
 28 תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ושור או שה אתו
 29 ואת בנו לא תשחטו ביום אחד: וכי תזבחו זבח תודה ליהוה לרצנכם תזבחו:
 31,1 ביום ההא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר אני יהוה: ושמרתם מצותי ועשיתם
 32 אתם אני יהוה: ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יהוה
 33 מקדשכם: המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה:

23,2 א וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי יהוה

- שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך: 25
 ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל: 7
 וספרת לך שבע שבתת שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתת 8
 השנים תשע וארבעים שנה: והעברת שופר תרועה בחדש השבעי בעשור לחדש 9
 ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם: וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם 5
 דרוור בארץ לכל ישיביה יובל הא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזו ואיש אל 1
 משפחתו תשבּו: יובל הא" תהיה לכם לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא 11
 תבצרו את גזריה: כי יובל הא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה: 12
 בשנת היובל הזאת תשבּו איש אל אחוזו: וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה 14-13
 מיד עמיתך אל תוננו איש את אחיו: במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך 10
 במספר שני תבואת ימכר לך: לפי רב השנים תרכה מקנתו ולפי מעט השנים 16
 תמעיט מקנתו כי מספר תבואת הא מכר לך: ולא תוננו איש את עמיתו ויראת 17
 מאלהיך כי אני יהוה אלהיכם: ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם 18
 אתם וישבתם על הארץ לבטח: ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם 19
 לבטח עליה: 15
 וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו: כ
 וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את התבואה לשלש השנים: וזרעתם 22,21
 את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשיעת עד בוא
 תבואתה תאכלו ישן:
 והארץ לא תמכר לצמקת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי: ובכל 24,23
 ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ:
 כי ימוך אחיך ומכר מאחוזו ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: כה
 ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו: וחשב את שני ממכרו 27,26
 וחשיב את העדף לאיש אשר מכר לו ושב לאחוזו: ואם לא מצאה ידו די השיב 28
 לו והיה ממכרו ביד הקנה אתו עד שנת היובל ויצא ביבל ושב לאחוזו:
 ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו 29
 ימים תהיה גאלתו: ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר ל
 בעיר אשר לא חמה לצמקת לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביבל: ובתי החצרים 31
 אשר אין להם חמה סביב על שדה הארץ יחשב גאלה תהיה לו וביבל יצא:
 וערי הלויים בתי ערי אחוזתם גאלת עולם תהיה ללויים: ואשר -לא- יגאל מן 33-32
 הלויים ויצא ממכר בית ועיר אחוזו ביבל כי בתי ערי הלויים הא אחוזתם בתוך
 בני ישראל: ושדה מגרש עריהם לא ימכר כי אחוזת עולם הא להם: 34
 וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו³⁵ וחי עמך: אל תקח מאתו נשך 36, לה
 ותרבית ויראת מאלהיך יִחַי אחיך עמך: את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית 37
 לא תתן -אכלך-: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם 35
 את ארץ כנען להיות לכם לאלהים:
 וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: כשכיר כתושב 39, מ
 יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: ויצא מעמך הא ובניו עמו ושב אל 41
 משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב: כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ 42
 מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך: ועבדך 44-43
 ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתכם מהם תקנו עבד ואמה: וגם מה

- 23,37 אלה מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליהוה עלה
 38 ומנחה וזבח ונסכים דבר יום ביומו: מלבד שבתת יהוה ומלבד מתנותיכם ומלבד
 כל נדריכם ומלבד כל נדבתיכם אשר תתנו ליהוה:
 39 אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחנו את
 מ חג יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: ולקחתם לכם
 5 ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמתם
 41 לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים: וחתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה
 42 חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחנו אתו: בספת תשבו שבעת ימים כל
 43 האזרח בישראל ישבו בספת: למען ידעו דרתיכם כי בספות הושבתי את בני
 44 ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: וידבר משה את מעדי
 יהוה אל בני ישראל:

- 24,2,א וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך
 3 כתית למאור להעלת נר תמיד: מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו
 4 אהרן מערב עד בקר לפני יהוה תמיד חקת עולם לדרתיכם: על המנרה הטהרה
 יערך את הנרות לפני יהוה תמיד:
 ה ולקחת סלת ואפית אתה שתיים עשרה חלות שני עשרגים יהיה החלה
 6 האחת: ושמת אותם שתיים מערכות שש המערכת על השלחן הטהר לפני יהוה:
 8,7 ונתת על המערכת לבנה זפה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה: ביום השבת
 9 ביום השבת יערכנו לפני יהוה תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: והיתה לאהרן
 20 ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הא לו מאשי יהוה חק עולם:

- י ויצא בן אשה ישראלית והא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה
 11 בן הישראלית ואיש הישראלי: ויקב בן האשה הישראלית את "יהוה" ויקלל
 12 ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן: ויניחיהו במשמר
 לפרש להם על פי יהוה:
 14,13 וידבר יהוה אל משה לאמר: הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל
 טו השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: ואל בני ישראל תדבר לאמר
 16 איש איש כי יקלל אלהיו וגשא חטאו: ונקב שם יהוה מות יומת רגום ורגמו בו
 17 כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם "יהוה" יומת: ואיש כי יפה כל נפש אדם מות
 30 יומת: ומפה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש: ואיש כי יתן מום בעמיתו
 19,18 כאשר עשה כן יעשה לו: שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן
 22,21 מום באדם כן ינתן בו: ומפה בהמה ישלמנה ומפה אדם יומת: משפט אחד
 יהיה לכם כגר כאזרח יהיה כי אני יהוה אלהיכם:
 23 וידבר משה אל בני ישראל ויציאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו
 35 אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה יהוה את משה:

- 25,2,א וידבר יהוה אל משה בהר סיני לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
 3 כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת ליהוה: שש שנים
 4 תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה: ובשנה השביעית שבת
 ה שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר: את ספיה
 6 קצירך לא תקצור ואת ענבי גורך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: והיתה

26 לֹא תֹאכְלוּ: וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת בְּמִתֵּיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת חֲמִנֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת פְּגִרֵיכֶם עַל לִפְתֵּי
 פְּגִרֵי גְלוּלֵיכֶם וְנִעְלָה נֶפֶשׁ אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי אֶת עֵרִיכֶם חֲרִבָּה וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת
 מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא אֶרֶץ בְּרִיחַ נִיחַחְכֶם: וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת אֶת הָאָרֶץ וְשָׂמָּה עֲלֶיהֶם אֵיבֵיכֶם
 הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: וְאַתֶּם אֹרֶז בְּנוֹיָם וְהִרִיקְתִּי אֶחְרֵיכֶם חֲרִב וְהִיְתָה אֶרְצְכֶם שְׂמָמָה
 5 וְעֵרִיכֶם יִהְיוּ חֲרִבָּה: אֲנִי תִרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׁבַתְתֶּיהָ כֹּל יְמֵי הַשָּׁמָה וְאַתֶּם בָּאָרֶץ
 אֵיבֵיכֶם אֲנִי תִשְׁבַּת הָאָרֶץ וְהִרְצָה אֶת שְׁבַתְתֶּיהָ: כֹּל יְמֵי הַשָּׁמָה תִּשְׁבַּת אֶת לֵה
 אֲשֶׁר לֹא שְׁבַתָּה בְּשַׁבְּתֵיכֶם בְּשַׁבְּתֶיכֶם עֲלֶיהָ: וְהַנְּשָׂאִים בְּכֶם וְהַבָּאִתִּי מִרְךְ
 בְּלִבְכֶם בָּאֶרֶץ אֵיבֵיהֶם וְרָדְף אֶתְּכֶם עַל עֵלָה נָדָף וְנָסוּ מִגֶּסֶת חֲרִב וְנָפְלוּ וְאִין
 רָדְף: וְכִשְׁלוּ אִישׁ בְּאֶחָיו כַּמִּפְנֵי חֲרִב וְרָדְף אִין וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי
 10 אֵיבֵיכֶם: וְאַבְדַּתְּם בְּנוֹיָם וְאָכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֵיבֵיכֶם: וְהַנְּשָׂאִים בְּכֶם יִמְקוּ בְּעוֹנֵם
 בָּאֶרֶץ אֵיבֵיכֶם וְאֵף בְּעוֹנוֹת אֲבֹתָם אִתָּם יִמְקוּ:
 וְהִתְּוֹדוּ אֶת עוֹנֵם וְאֵת עוֹן אֲבֹתָם בְּמַעַלְם אֲשֶׁר מַעַלּוּ בִּי וְאֵף אֲשֶׁר הִלְכוּ מִ
 עִמִּי בְּקִרְיָ: אֵף אֲנִי אֶלְךָ עַמִּם בְּקִרְיָ וְהַבָּאִתִּי אֶתְּכֶם בָּאָרֶץ אֵיבֵיהֶם אֲנִי יִפְנֶעַ
 לִבְכֶם הָעֵרֶל וְאֲנִי יִרְצוּ אֶת עוֹנֵם: וְזִכְרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֵף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק
 15 וְאֵף אֶת בְּרִיתִי אֲבֹרָה אֲזָכֹר וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר: וְהָאָרֶץ תִּפְעֹז מֵהֶם וְהָרֶץ אֶת
 שְׁבַתְתֶּיהָ בְּהַשְׁמָה מֵהֶם וְהֵם יִרְצוּ אֶת עוֹנֵם יַעֲקֹב בְּמַשְׁפָּטִי מֵאִסּוּ וְאֵת חֲקֵתִי
 גָּעִלָה נֶפֶשׁ: וְאֵף גַּם יִבְאָת בְּהִיּוֹתָם בָּאָרֶץ אֵיבֵיהֶם לֹא מֵאִסְתִּים וְלֹא גְעִלְתִּים
 לְכֹלְתָם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְזִכְרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשִׁנִּים אֲשֶׁר מֵה
 הוֹצֵאתִי אֶתְּכֶם מִמִּצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה:
 20 אֱלֹהֵי הַחֲקִים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוּ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר
 סִינִי בְּיַד מֹשֶׁה:

27 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אִישׁ כִּי 27,2 א
 25 יִפְלֹא נָדָר בְּעֶרְכֶךָ נִפְשָׁה לִיהוָה: וְהִיָּה עֶרְכֶךָ הַזֶּכֶר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בֶּן
 שְׁשִׁים שָׁנָה וְהִיָּה עֶרְכֶךָ חֲמִשִּׁים שָׁקֶל כֶּסֶף בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְאִם נִקְבָּה הָאָ וְהִיָּה
 עֶרְכֶךָ שְׁלֹשִׁים שָׁקֶל: וְאִם מִבֶּן חֲמִשָּׁה שָׁנִים וְעַד בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְהִיָּה עֶרְכֶךָ הַזֶּכֶר ה
 עֶשְׂרִים שָׁקֶל וְלִנְקָבָה עֶשְׂרֵת שָׁקֶל: וְאִם מִבֶּן חֲדָשׁ וְעַד בֶּן חֲמִשָּׁה שָׁנִים וְהִיָּה
 עֶרְכֶךָ הַזֶּכֶר חֲמִשָּׁה שָׁקֶל כֶּסֶף וְלִנְקָבָה עֶרְכֶךָ שְׁלֹשֶׁת שָׁקֶל כֶּסֶף: וְאִם מִבֶּן
 30 שְׁשִׁים שָׁנָה וְעַד אִם זָכָר וְהִיָּה עֶרְכֶךָ חֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי שָׁקֶל וְלִנְקָבָה עֶשְׂרֵת
 שָׁקֶל: וְאִם מִן הָאָ מִעֶרְכֶךָ וְהַעֲמִידוּ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל פִּי
 אֲשֶׁר תִּשְׁיֹג יָד הַנָּדָר יַעֲרִיכֵנו הַכֹּהֵן:
 וְאִם בְּהִמָּה אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבַּן לִיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לִיהוָה יִהְיֶה
 קֹדֶשׁ: לֹא יִחְלִיפֻנוּ וְלֹא יִמִּיר אֹתוֹ טוֹב בְּרַע אֲוֹרָה בְּטוֹב וְאִם הִמִּיר בְּהִמָּה
 35 בְּבִהֵמָה וְהִיָּה הָאָ וְהַמִּיר אֹתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ: וְאִם כֹּל בְּהִמָּה טָמְאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ
 מִמֶּנָּה קָרְבַּן לִיהוָה וְהַעֲמִידוּ אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: וְהַעֲרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב
 וּבֵין רָע כְּעֶרְכֶךָ הַכֹּהֵן כִּן יִהְיֶה: וְאִם גָּאֵל יִגְאֹלָהּ וְיִסַּף חֲמִישִׁתּוֹ עַל עֶרְכֶךָ:
 וְאִישׁ כִּי יִקְדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לִיהוָה וְהַעֲרִיכוּ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּאֲשֶׁר
 יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כִּן יִקּוּם: וְאִם הַמִּקְדֵּשׁ יִגְאֹל אֶת בֵּיתוֹ וְיִסַּף חֲמִישִׁתּוֹ כֶּסֶף עֶרְכֶךָ
 40 עֲלָיו וְהִיָּה לוֹ:
 וְאִם מִשְׁדֶּה אֲחֻזָּתוֹ יִקְדֵּשׁ אִישׁ לִיהוָה וְהִיָּה עֶרְכֶךָ לִפִּי זָרְעוֹ וְרַע חֲמֹר שְׁעָרִים
 16 בְּחֲמִשִּׁים שָׁקֶל כֶּסֶף: אִם מִשְׁנֵת הִיבֵל יִקְדֵּשׁ שְׂדֵהוּ כְּעֶרְכֶךָ יִקּוּם: וְאִם אַחֵר הִיבֵל
 18,17 יִקְדֵּשׁ שְׂדֵהוּ וְחָשַׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּסֶף עַל פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתֶרֶת עַד שְׁנַת הִיבֵל
 19 וְנִגְרַע מִעֶרְכֶךָ: וְאִם גָּאֵל יִגְאֹל אֶת הַשְּׂדֶה הַמִּקְדֵּשׁ אֹתוֹ וְיִסַּף חֲמִישִׁתּוֹ כֶּסֶף עֶרְכֶךָ

- 25 מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו
בארצכם והיו לכם לאחזה: והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעלם
בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך:
- 47 וכי תשיג יד גר ותושב עמך ומך אחיך עמו ונמכר לגר ול-תושב עמך או
לעקר משפחת גר: אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו: או דדו או 49-48
נ בן דדו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה ידו ונגאל: וחשב
עם קנהו משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה כסף ממכרו במספר שנים כימי
שכיר יהיה עמו: אם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו: ואם 52-51
מעט נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו כפי שניו ישיב את גאלתו:
כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניך: ואם לא יגאל באלה 53
ויצא בשנת היבל הא ובניו עמו: כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר 54
נה הוצאתי אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם:
- 26,א לא תעשו לכם אילים ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואכן משכית לא תתנו
בארצכם להשתחות עליה כי אני יהוה אלהיכם: את שפתתי תשמרו ומקדשי 2
תיראו אני יהוה:
- 15
- 4:3 אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ונתתי גשמיכם בעתם
ה ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרו: והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג
6 את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: ונתתי שלום בארץ
ושכבתם ואין מחיר והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם: 20
8:7 ורדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב: ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם
9 רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב: ופגיתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי
י אתכם והקימתי את בריתי אתכם: ואכלתם ישן גושן וישן מפני חדש תוציאו:
12:11 ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם: והתהלכתי בתוכם והייתי לכם
13 לאלהים ואתם תהיו לי לעם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ 25
מצרים מהית להם עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם קוממויות:
- 10:14 ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצות האלה: ואם בחקתי תמאסו
ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי:
16 אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת
17 מכלות עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם: ונתתי פני 30
בכם ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין רדף אתכם:
18 ואם עד אלה לא תשמעו לי ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם:
2:19 ושברתי את גאון עוזם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשה: ותם לריק
כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ לא יתן פרו:
- 21 ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם: 35
22 והשלחתי בכם את חית השדה ושפלה אתכם והכריתה את בהמתכם והמעטה
אתכם ונשמו דרכיכם:
- 24:23 ואם באלה לא תנסו לי והלכתם עמי קרי: והלכתי אף אני עמכם בקרי
כה והפיתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם: והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית
26 ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוכם ונתתם ביד אויב: בשברי לכם מטה 40
לחם ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד והשיבו לחמכם במשקל ואכלתם ולא
תשבעו:
- 28:27 ואם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי: והלכתי עמכם בחמת קרי
29 ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם: ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם

❧ Critical Notes on Leviticus ❧

- I (2) קָרְבָּנֶם *q̄rbānēm*, but the plural קָרְבָּנִים is supported by *ג* and *ט* τὰ δῶρα ὁσίων; *cf.* also 7, 38.
- (7) הֵבִינִי. For הֵבִינִי, see vv. 5.8.11 &c., also *ג* and *ט* οἱ ἱερεῖς. So DILLMANN, and KAUTZSCH (in *Die Heilige Schrift des Alten Testaments*).
- (8) אֵת הָרֹאשׁ *et ha-rōš* express 1. The head and the suet are reckoned separately from הַנְּתִימִים (8, 20); and the conjunction expresses this distinctly.
- (12) וְעֵרַךְ הֵכֵן אֵתם cannot, however, well be the continuation of וְנָתַתְּ אֹתוֹ; and, as remarked on v. 8, the head and the suet are reckoned as distinct from הַנְּתִימִים. Transpose with KAUTZSCH (*l. c.*) וְעֵרַךְ פָּדוּרֹה הֵכֵן אֵתם וְעֵרַךְ אֵתם וְעֵרַךְ פָּדוּרֹה, as 14, 6.
- (13) הוּא. So throughout the Book (in the K^{thib}), for both the masc. and the fem., except 11, 39; 13, 10.21; 16, 31; 20, 17; 21, 9 (where the form הוּא occurs). The epicene הוּא, which, as is well known, is in *ג* confined to the Pentateuch,* is proved by the testimony of the cognate languages and the evidence of Inscriptions, to be no archaism (as used generally to be supposed), and indeed no original element in the text of the Pentateuch. The fact that Aramaic, Arabic, Ethiopic, and Assyrian, all possess a feminine with *ʾ*, is proof that the distinction between the two genders must have existed already in the original language spoken by the Semitic nations, when they lived together in a common home, and that Hebrew consequently, even in its earliest stage, must have possessed a feminine *hiʾ* (*cf.* WRIGHT, *Comparative Grammar of the Semitic Languages*, pp. 103-5). In Phœnician, Moabitish, and old Aramaic Inscriptions, the pron. of the third person is written regularly הָא, which, as the evidence of the cognate languages, just referred to, shows, must have been pronounced *huʾ* or *hiʾ*, according as the masc. or fem. gender was required by the context. Thus, in Phœnician, we find מֶלֶךְ עֲרֵק הָא (*i. e.* הָא) *he was a just king* (*Corpus Inscriptionum Semiticarum*, I, i, 1, 9), מִלְאכַת הָא (*i. e.* הָא) *that work* (ib. 1, 13), אִדָּם הָא *that man* (3, 10), מַמְלַכַת הָא (*i. e.* הָא) *that kingdom* (3, 11), הַמַּמְלַכַת הָא (3, 22), אִשׁ הָא שָׁת (*i. e.* הָא) *which is the year ...* (93, 2; so 94, 2), הָא הַלָּחֶם (167^b, 4), הָא עֲשֶׂתֶרֶת הָרֶבֶר הָא (*i. e.* הָא) *for it was pulled down*; in the Inscr. of Tabnith, line 6: *Revue archéologique* '87, X, p. 2); in Moabitish, Meshaʿ, line 6: וְיֹאמְרוּ נָם הָא; and in the Inscr. of Meshaʿ, line 6: וְיֹאמְרוּ נָם הָא.

* It is also found occasionally in the MS. of A. D. 916, with the superlinear punctuation, now at St. Petersburg, containing the Latter Prophets; see the passages cited in the *Adnotationes Criticæ* in STRACK'S fac-simile, p. 026 (on Ez. 30, 18).

- כ, 27 עליו וקם לו: ואם לא יגאל את השדה ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל
 21 עור: והיה השדה בצאתו ביבל קדש ליהוה כשדה החרם לכהן תהיה אחותו:
 22,23 ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחותו יקדיש ליהוה: וחשב לו הכהן
 24 את מכסת ער־כך עד שנת היבל ונתן את ע־כך ביום ההא קדש ליהוה: בשנת
 5 כה היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו לאשר לו אחות הארץ: וכל ער־כך יהיה
 בשקל הקדש עשרים נרה יהיה השקל:
 26 אך בכור אשר יבכר ליהוה בבחמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם
 27 שֶׁה ליהוה הא: ואם בבחמה הטמאה ופדה בער־כך ויסף חמשו עליו ואם לא
 יגאל ונמכר בער־כך:
 28 אך כל חרם אשר יחרם איש ליהוה מכל אשר לו מאדם ובחמה ומשדה 10
 29 אחותו לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הא ליהוה: כל חרם אשר
 יחרם מן האדם לא יפדה מות יומת:
 30,31 וכל מעשר הארץ מזורע מפרי העץ ליהוה הא קדש ליהוה: ואם
 32 גאל יגאל איש ממעשרו חמשתו יסף עליו: וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר
 33 תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה: לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו 15
 ואם המר ימירנו והיה הא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל:
 34 אלה המצות אשר צוה יהוה את משה אל בני ישראל בהר סיני:

- 4 with those of the parallel provision in v. 13f., it is difficult to think that this can be the case. A scribe, it seems, must have written in error **אז** for **ו**, under the impression that a new case was being introduced; though it is singular that the same mistake should have been made by him twice. **Θ** renders both times **καὶ ὅπως αὐτῷ**, exactly as v. 14. This might seem to point to **וְנוֹדַעַ** (KAUTZSCH) 5 or **וְנוֹדַעַ**, as the original reading; but the change from **נ** to **ה** is not a probable one; and the translators may not have distinguished carefully between Nif'al and Hof'al. The **י** in the Hof. is irregular; cf. KÖNIG, I, pp. 427-586.
- (24) **אז** **יִשְׁחַט**. For **יִשְׁחַטוּ**, cf. 7,2, also **אז** and **Θ** σφάλλουσι. The subject is different from that of **יִשְׁחַט**. Cf. v. 33, and 14,13. It is, however, difficult, in such cases, 10 to feel assured what the original reading actually was; the *implicit* subject of **יִשְׁחַט** may have been supplied instinctively by the Hebrew reader (cf. v. 15), or **יִשְׁחַט** itself may even have been meant as a plural, the final consonant not being expressed in writing (comp. the passages cited by DRIVER, *Notes on the Hebrew Text of Samuel*, pp. lxiii. lxiv). 15
- (27) **אז** **מִמְנוֹת**. **אז** **מִמְנוֹת**; cf. vv. 2.13.22.
- (28) **אז** **הַדָּעַ**. See the note on v. 23.
אז **אֲשֶׁר חָמָא** (without **עֲלֶיהָ**) (cf. v. 14); **Θ** ἐν αὐτῇ may express either **עֲלֶיהָ** (cf. v. 14) or **בָּהּ** (cf. v. 23).
- (29) **אז** **בְּמָקוֹם הָעוֹלָה**, but the full phrase **אֲשֶׁר יִשְׁחַטוּ אֶת־הָעוֹלָה** is found in **אז** 20 and **Θ** ἐν τῷ τόπῳ οὗ σφάλλουσι τὰ ὀλοκαυτώματα; and is supported by vv. 24. 33; 7,2.
- (31) **אז** **הַיּוֹכֵר**. This must be understood as referring back to c. 3, and might be defended by comparison with vv. 20.21, where a previous case is referred to (notice **הָרִאשׁוֹן** v. 21). But the imperf. **יֹכֵר**, which occurs in v. 35, is more natural; 25 cf. v. 10 **יֹרֵם**. A present tense is found in **Σ** and **Θ** (περιαιρείται); **אז** **יֹכֵר**.
- (33) **אז** **יִשְׁחַט**; **אז** **יִשְׁחַטוּ**. Cf. note on v. 24.
- 5 (2) **אז** **טָמֵא**, apparently by a *lapsus calami*. For **יָדַעַ** (KAUTZSCH), cf. vv. 3^b.4^b.
- 5 **אז** omits **אֵת חַטָּאתוֹ**; **Θ** τὴν ἁμαρτίαν. The suffix in **עֲלֶיהָ** might, no doubt, be 30 understood in a neuter sense; but the addition of **אֵת חַטָּאתוֹ** is favored by analogy; for **עֲלֶיהָ**, cf. 4,14, and the note on 4,28.
- 6 **אז** omits the clause **וְנִסְחָה לוֹ** **אֲשֶׁר חָמָא** **וְנִסְחָה לוֹ**, but it is found in **אז** and **Θ**; see also v. 10; 4,35.
- (17) **אז** **וְאֵם נֶפֶשׁ כִּי**, undoubtedly a conflate reading; for the combination **וְאֵם...כִּי** 35 is no analogy in the OT.; and Prov. 27,24, appealed to by DILLM., does not authorize the simple sense of *give, oder aber*, for **וְאֵם**. A copyist, not observing that **כִּי** was about to follow, wrote in error **וְאֵם**, supposing that the fresh case would be so introduced (cf. vv. 7.11); for **כִּי נֶפֶשׁ** see 4,2; 5,1.15; 7,21.
- (24) **אז** **וְחִמְשָׁתֵּי**, against analogy, the apparently plural form being not really explained 40 by the ostensible parallels, cited by EWALD, § 259^b. **אז** and many Heb. MSS. (v. DE ROSSI) read **חֵמֵשׁ**, not **חֵמֵשׁ**.
- 6 (8) **אז** **הַמִּזְבֵּחַ**; but **הַמִּזְבֵּחַ** occurs 5,12; 7,5.31, and often; so **אז** here.
- (10) For **אז** **מִפְּאֵי** **אז** gives **מִפְּאֵי**; **Θ** ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου. The first person 45 is unusual in these laws, but agrees with **נִתְּתִי**; cf. also 7,34, and Num. 28,2.
- (14) **אז** **תִּפְּנֵי**, an inexplicable ἀπαξ εἰρημένον, of which not even any plausible derivation can be proposed (see suggestions in DILLM.). MERX, on the strength of **שֶׁפֶסֶף**, proposed **תִּפְּנֵה**; but this, though it would yield a suitable sense (*thou shalt break it*) can hardly be right; the two verbs **תִּפְּנֵה...תִּקְרִיב**, 50 standing as they do, ἀσυνδέτως, would produce a very lame sentence, and the rhythm requires imperatively that the verb shall not precede, but *follow* **מִנַּחַת פְּתִים**,—as the...*of a meal-offering consisting of pieces* (2,6) *shalt thou offer*

I recently discovered Aramaic (NÖLDEKE, ZDMG '93,99) Inscriptions of Zinjirli, near Antioch in Syria (8 cent. B. C.), Panammu, line 11: **הא בעל כסף הא** *he was a possessor of silver* (see also I. 22); Hadad, line 30; Bar-Rakûb, lines 17-19: **והא בית להם כלהם פהא בית שתוא להם והא בית כיצא** *and it is a house for them all; thus (ف) it is a winter-house for them, and a summer-house* (D. H. MÜLLER, *Die Altsemitischen Inschriften von Sendschirli*, 1893, pp. 6.18.44). It is clear that the **ו** of **הוא** in the Pentateuch, and the **ו** and **י** of **הוא** and **היא** in other parts of the OT. (except possibly in the very latest) formed no part of the original autograph. The epicene **הוא** must have been introduced into the Pent. in consequence of some misapprehension, at the time when the original consonantal text was supplied with the *plena scriptio*. It was thus impossible for us, consistently with philology, to leave **הוא** in the text, when the gender was feminine. At first, we thought of substituting in these cases **היא**; but upon further consideration this course appeared not to be a satisfactory one; the change would have attracted notice, while at the same time it would have perpetuated an illusion respecting the original orthography of the word. The case appeared to be one in which it was advisable to restore throughout the original orthography, which we have accordingly done. Consistency, no doubt, should have led us to discard the *scriptio plena* in other words as well; but where no philological anomaly was involved, and no false interpretation was suggested by it, this step did not appear to us to be necessary.

(16) **בְּנִצָּתָהּ**, which is taken to mean *with its filth*. But a word **נוֹצָה**, with this meaning, as DILLMANN observes, is philologically inexplicable: it cannot have been formed either from **צוא** (**נִצָּ**, **נִצָּה**), or from **נִצָּה** (even if it be granted—what in view of **לח**, **שח** by the side of **נִצָּ**, **נִצָּה**, is in fact inadmissible—that **נִצָּה** is the root of **צוא**). On the other hand, **נוֹצָה** *feathers* is a well-established word; and this sense is expressed by **נ** (**σὺν τοῖς πτέροις**), **ΣΘ** (**σὺν τοῖς πτερίοις**), **פ** (*plumas*), and even in the Mishna (*Zebahim* 6,5) in its exposition of this passage (**בא לו לנזק והסיר את המראה ואת הנוצה ואת בני מעים היוצאים עמה והשליכן לבית הרשן**); see LEVY, NHWB, s. v. **נוֹצָה**. The masc. suffix (**בְּנִצָּתָהּ**), which is now required (for the feathers would not belong to the **מִקְרָאָה**) is read by **ג** (**בְּנִצָּתוֹ**).

2 (6) **הוא**. See note on I,13.

35

3 (5) **הכהנים**. **Θ** οἱ ἱερεῖς; cf. v. 2; I,5.8.11 &c.

(13) **הכהנים**. **Θ** οἱ ἱερεῖς; cf. the preceding note.

(16) **ליהוה**; but the word is found in **ג**; **Θ** τῷ κυρίῳ. Cf. v. 5; I,9.13 &c.

4 (12) **והוציא** and **והוציא**, *i. e.* (probably) **המוציא** and **השרף** (see on I4,4). **ג** both express the plural (**והוציאו**, **והשרפו**). The case is similar in 4,21, where, however, only **Θ** has the plural; cf. I6,27 where **ג** has **יוציא** but **ושרפו**, while **Θ** have two plurals.

(14) **הם** omits **תמים**, but cf. vv. 3.23.28.32. **ג** **תמים**; **Θ** ἁγνῶν.

(15) **והשחט**, *scil.* **השחט** (see on I4,4), *i. e.*, here, one of the elders; for the offerer (see vv. 4.23.29.33) slays the victim himself. **Θ** and **Σ** express the plural **והשחטו**, which would agree with **והשחטו**; but in view of the nature of the act, it is more probable that a single elder, representing the others, would slaughter the animal, than that it would be done by all collectively.

(23.28) **אז הודיע**; **Θ** καὶ **אז** can only signify *or if*, introducing a new case; if, therefore, **אז** be correct, it must be supposed that the discovery of the **שנה** by the offender himself (as opposed to its being made known to him by another, vv. 23 and 28) is implied in v. 22^b (27^b). In view, however, of the terms of v. 22^b, compared

- 13 appear to be needed: בעניו, *in its appearance*, is supported by v. 55; for the sense of עין, see also Num. 11,7. So DILLM. and KAUTZSCH.
- (9) אל ונגע ונגע אל (και ἀφή λεπρας) S. The conjunction is supported by the analogy of the other paragraphs of the chapter, which are introduced by ו; cf. vv. 18.29.38 &c. 5
- (18) אל בו בערו. Although examples of the anticipation of a subst. by a pron. occur in the OT., especially in its later parts (comp., as here, after a prep., Num. 32,33; Josh. 1,2^b (the subst. omitted by S); Jud. 21,7; Jer. 48,44; 51,56; Ez. 41,25; 42,5; 1 Ch. 4,42; 2 Ch. 26,14; Dan. 11,11), yet the idiom, except where some special emphasis is intended, is more Aramaic than Hebrew (Dan. 5,12. 10 30 &c.); and there is no apparent ground for its adoption here, especially as the ordinary בערו (alone) occurs in v. 24. It can hardly be doubted that בו is merely a corrupt transcriptional anticipation of בע in בערו.
- 14 (4) ולקח, *scil.* הלקח (IBN EZRA on Gen. 48,1 (and elsewhere); QAMHI on 1 Kings 15 22,38; DRIVER on 1 Sam. 16,4). אל S express the plural (ולקחו), precluding explicitly the possibility of the subject being incorrectly supposed to be הכהן.
- (5) ושהט, *scil.* השחט. ושהטו אל S; cf. the last note.
- (13) אל ושהטו אל; ושהטו אל; cf. 4,24.33.
- (31) אל adds ואת אשר תשיני דו; but the words are superfluous, and are doubtless a 20 mere variant of the last words of v. 30. The clause is omitted by S.
- (41) אל הקצו. In clause ^a יקצע. SCS render by the same verb in both clauses (S does not express the words אשר הקצו). The change of verb in the same context is not probable; nor does the usage either of Hebrew or of the cognate languages afford any support for assigning to קצה the meaning *to scrape*. 25 Probably ע has dropped out (cf. נשקה Amos 8,8, for נשקעה), and we should, with W. R. SMITH (*Journal of Philology*, xvi,72), read הקצעו. The sense of *scraping* for the root קצע is confirmed by the subst. פקצעות (Is. 44,13), a *scraping* or *graving tool*; and by the Arabic فُضَاعَة *fine dust*, *'partes deiectæ et dispersæ ex inferiore muri parte'* (FREYTAG); cf. W. R. SMITH, *l. c.*, p. 71. 30
- (42) אל וקח וקח, which is harsh after ולקחו. Read with אל S וקחו וקחו.
- (43) הקצות אל. It is true, other instances occur in which the Masorites have vocalized inf. Hif. with *hîreq*, instead of the usual *pathah* (see EWALD, *Lehrb.* § 238^d; KÖNIG, *Lehrgeb.* pp. 212 f. & 276); but the form is highly anomalous, and very insufficiently explained by KÖNIG's suggestion that it is due to the analogy of 35 the perfect; for though, no doubt, it usually occurs after a noun, or a prep. having the nature of a noun (not ב, or כ, or ל), and so occupies a position which might readily admit of a finite verb, yet the syntax would not have actually permitted the finite verb to be employed. The motive, therefore, suggested in explanation of the anomaly is one which, though it might have 40 influenced the punctuators, is hardly one which could have operated with those who spoke Hebrew as a living language. The case, it can scarcely be doubted, is one of those in which the Masoretic punctuation does not represent an original and true tradition; and wherever the syntax does not permit the word in question to be treated as a perfect—as is the case, for 45 instance, in 14,46^b—the punctuation ה should be restored. Whether, however, הקצה means *to scrape* is as doubtful here as in v. 41; SCS all use the same verb by which they express יקצע in v. 41; it is better, therefore, with W. R. SMITH, for הקצות to read הקציץ. In clause ^a קלץ as a perfect is, of course, an entirely admissible construction; see e. g. 25,48; Jer. 40,1. 50
- (45) אל ונתן, ונתן, ונתן אל (καθελουσι, εξοισουσιν) S. Cf. v. 42^b.
- (46) הקציר. To be construed as a perfect (cf. 'on' 14,43); see 1 S. 25,15; ψ 90,15; also (with אשר) Lev. 13,46; Num. 9,18 (EWALD, § 286^f).

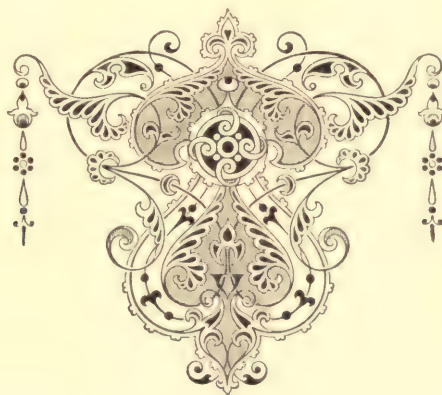
- 6 *it, for a sweet savor unto JHWH.* The word must be either a corrupt repetition of *תביאנה*, or the corruption of some substantive. (For examples of the rhythm, or form of sentence, referred to, which is very characteristic of the Priests' Code, see vv. 9^b.15^b; Gen. 1,27^{aβ}; 6,14^{aβ}.16^b; Ex. 12,8^b; 25,11^{aβ}.18^b.19^b.29^b; 26,1^b.7^b.31^b; 27,2^{aβ}; 28,11^b.15^{aβ}.^b; 30,1^b.7^b; Lev. 23,11^b.15^b; 25,29^b; Num. 18,18^b, 5—in each case, the clause cited being read in close connection with the clause immediately preceding).
- 7 (3) *¶* omits the clause *וְאֵת כָּל הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב*; but the words are found in *¶* and *¶*, as also in all parallel passages, *e. g.* 3,3.9.14; 4,8 &c. 10
- 8 (25) *¶* omits the conjunction *וְאֵת הָאֵלֶּיָּהּ*, as also in Ex. 29,22. The conjunction is omitted in *¶*, as in *¶* 3,9; 7,3. The insertion of *and*, found also in *¶* 3,9; 7,3, appears to be due to a different view taken by some of the Scribes, *viz.* that the tail did not belong to the fat pieces; see GEIGER, *Urschrift*, p. 467 f. 15
- (30) *¶* omits the conjunction here before *עַל-בְּגָדָיו* and *אֶת-בְּגָדָיו*, but it is found in *¶* Ex. 29,21, and is supported by *¶* and some Heb. Codices. The anointing of Aaron's sons, enjoined in Ex. 28,41; 29,21; 40,15 (*cf.* Lev. 7,36; 10,7), is not narrated in Lev. 8 in the place in which it would be naturally expected, *viz.* after v. 24 (which corresponds to Ex. 29,20); hence the sprinkling described 20 in v. 30 appears to have been understood as referring to it. But Aaron himself had been already anointed (v. 12); hence it was supposed that on this occasion the oil could have been sprinkled only upon his garments, and the conjunction after *Aaron* was accordingly twice omitted.
- (31) *¶* omits *צִיּוּתִי*; but *צִיּוּתִי* occurs again in v. 35; 10,13; and is supported by *¶* (συντέ- 25 ταταί μου) *¶* and *¶*.
- 9 (4) *¶* omits *נִרְצָה*; but a perf. does not suit the context; it is better, therefore, to read, with DILLM. and KAUTZSCH, the partic. *נִרְצָה*.
- (21) *¶* omits *כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה*, *¶* *כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֵת מֹשֶׁה* *¶*, *cf.* v. 10; 8,9.17.21 &c. 30
- (22) *¶* K^{thib} יִרְו.
- 10 (10) *¶* occasions great difficulty, in whatever way it is explained. The rendering *and that ye may distinguish* &c. (*cf.* RV.) is unsuitable; for the exercise of the duties referred to in vv. 10.11 would naturally not be confined to the 35 times when the priests entered the sanctuary (v. 9), and the rendering *and ye shall distinguish . . . and teach* &c. (which disconnects vv. 10.11 from v. 9), though grammatically possible (EWALD, *Lehrbuch*, § 351^c; DRIVER, *Tenses*³, § 206), in a context such as the present is forced and artificial. It seems either that words have been omitted between v. 9 and v. 10, or that passages from two 40 separate sources have been somewhat loosely united by the Redactor.
- (19) *¶* omits *הַיִּטֵּב*, against all analogy (*cf.* הִיטֵבָה Hag. 2,13; הִיטֵבָה Job 8,11 &c.). For suggested explanations see STADE, p. 132; BÖTTCHER, I, pp. 280.399.
- 11 (18) In *¶* *וְאֵת הַשֵּׁלֶךְ* comes between *הַכּוֹס* and *הַיִּנְשׁוּף* (v. 17), thus separating two 45 kinds of owls. The order adopted in the text agrees with Deut. 14,17.
- (19) *¶* omits *וְאֵת*, doubtlessly a scribal error. A conjunction is found in Deut. 14,18; also in *¶*.
- (21) *¶* K^{thib} *לא*.
- (43) *¶* *וְנִמְצְאוּם*; *¶* *וְנִמְצְאוּם*. 50
- 13 (5) *¶* omits *בְּעֵינָיו* *in his eyes, i. e. in his opinion*; so, too, v. 37. Such a qualification of the priests' observation is not found elsewhere in the chapter, and does not

- 15 (18) **אֶתָּה**; so also v. 24. When **שָׁכַב** is used of illicit intercourse, an accompanying **אֶת**, if followed by a suffix, is regularly vocalized by the Masorites, as though it were the *object* of the verb in the accusative (Gen. 34, 2; Num. 5, 13 *al.*). This, however, can hardly be anything but an artificial distinction drawn by the punctuators; there is no other indication of **שָׁכַב** being construed with an accus. (the *Q'rē* **יִשְׁכַּבְנָה** Deut. 28, 30 obviously proving nothing as to the usage of the living language), and **שָׁכַב עִם** is found constantly in the same sense (v. 33; Deut. 22, 22-29 *al.*). No doubt, the original pronunciation, in all the cases referred to, was **אֶתָּה**.
- (31) For **אֶתְּחַתֶּם** **אֵל** reads **וְהוֹחֲרֵתֶם**; so **Θ** (καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε), and **Ⲛ**. This reading is adopted by DILLM. and KAUTZSCH. The idea of *warning* seems, however, to be less suitable to the context than that of *separation* (for the uncleanness here alluded to was mostly of a kind that could not be avoided, though it might be ceremonially removed, or neutralized, by a rite of purification); and in support of **אֵל** cf. 22, 2. 15
- 16 (21) **אֵל** K^{ethib} ידו.
- (32) **אֵל** **יִמְשֹׁחַ** **אֶתּוֹ**; *scil.* **הַמוֹשָׁח בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה** (IBN EZRA); **Θ** paraphrases by a plural, **Ⲛ** by a passive. Cf. on 14, 4. 5.
- 17 (8) **אֵל** **יַעֲשֶׂה** **אֵל** **יַעֲשֶׂה** **אֵל** **יַעֲשֶׂה** (δὲς δὲ ποιήσῃ). Elsewhere in H (as frequently also in P) **עָשָׂה** is used as a sacrificial term; cf. *e. g.* 22, 23. 24; 23, 12.
- (13) **אֵל** **מִכְּבִּי**; but **מִבֵּית** is the reading of **אֵל** and Heb. codd.; cf. vv. 3. 8. 10; 22, 18.
- 18 (9, 11) DILLM. and KAUTZSCH read **מִוֹלֶרֶת** for **אֵל** **מִוֹלֶרֶת**, but the alteration does not seem to be necessary; the substantive (Gen. 48, 6) is defensible.
- (17) **אֵל** **שְׂאֵרָה**, an abstract form, occurring only here; but **שְׂאֵרָה** is supported by vv. 12. 13, and by **Θ** οἰκείαι σου.
- (23) **אֵל** **לְרַבְעָה**, treating the verb as transitive, the subject (cf. 20, 16, with **אֶתָּה**) being the animal. But in spite of the word being so construed in the Talmud (LEVY, 30 NHWB. s. v.), it is very doubtful if this is correct. **רַבַּע** must be the Aram. **רַבַּע**, **רַבַּע** *to lie*, for which **רַבַּע** (Arabic **رَبَعَ**) is the proper Hebrew equivalent. With **לְרַבְעָה** (cf. SIEGFRIED-STADE 701^a) the subject will, of course, be the woman.
- (27) **אֵל** **הָאֵל**, as seven times besides in the Pent. (against **הָאֵל** some 80 times, and **אֵל** some 180 times), and 1 Ch. 20, 8 (**אֵל**). The word is written similarly in Phœnician (*e. g.* CIS. I, 1, 3, 22; 14, 5; 93, 3), though it was pronounced probably as a dissyllable; in Plaut. Pœn. v, 1, 9 it is transliterated *ily*, and the cognate dialects have generally a dissyllabic form. The nine occurrences of the form **אֵל** can hardly be due to any but accidental causes; the pronunciation, we may be sure, was still **אֵל**; and there is no reason why the usual orthography should not be preserved.
- (28) **אֵל** **הַנּוֹי**, much against usage (see *e. g.* Deut. 7, 1; 9, 1). The plural is found in **Θ** (τοῖς ἔθνεσι) **Ⲛ**; and is in agreement with v. 24. 40
- 19 (20) **אֵל** **הַפְּרָה**. It is true, a Nif'al is not unfrequently strengthened by the addition of an absolute inf. **Qal** (GES.-KAUTZSCH, § 113, 3^b, Rem. 2; DRIVER on 2 Sam. 20, 18 f.); but a *Hof'al*, here and 2 Kings 3, 23, is anomalous and strange. Of the two forms of the abs. inf. Nif., the Hebrew ear appears to have been guided by the assonance to prefer almost uniformly the form **נִקְטַל** with the perfect (as **נִשְׁאַל נִשְׁאַלְתִּי** 1 Sam. 20, 6), and the form **הִקְטַל** or **הִקְטַלְתִּי** with the imperfect (as **וְאֵם הִקְטַל יֶאֱכַל** Lev. 7, 18; **הִקְטַל חֲכֹרֶת** Num. 15, 31); and the punctuators, deeming this to be a rule of the language, may have been led accordingly, when the form **הִקְטַל** occurred exceptionally beside a perfect, to vocalize it as if it belonged to a different conjugation (cf. BÖTTCHER, II, p. 228).

- 24 (16^b) **א** (without the art.), which labors under even a greater disadvantage than **שם יהוה** in v. 11. Read, with **ו**, and in agreement with clause ^a, **שם יהוה**.
- 25 (11) **א** adds **שנת החמש שנה**, which is heavy and redundant after **היא**. If the words are genuine, the passage must be explained upon the analogy of the 5 rare construction found in Ez. 11,15; 21,16 (DRIVER, *Tenses*³, § 201 *Obs.*). In all probability, they are simply a gloss on the demonstrative pronoun.
- (30) **א** **לא** K^{thib}.
- (33) **א** omits **לא**. The negative is expressed by **ל**, and is required by the sense.
- (35) **א** adds **וְתוֹשֵׁב**. The words are difficult, idiom not permitting them to be 10 taken as in apposition to the suffix in **בו** (cases such as 1 K. 14,6; **ו** 69,4; Job 25,2 not being parallel). **ו** has **ὁ προσηλύτου καὶ παροίκου**, which suggests the reading **בְּנֵי תוֹשֵׁב יִחִיה עִמָּךְ**. We might emend the text and read: **בְּנֵי תוֹשֵׁב יִחִיה עִמָּךְ** (cf. v. 40); but as **בְּנֵי**, instead of **שְׂבִיר** (v. 40), is a strange term to use with reference to a native Israelite, it seems better to treat the words as a gloss, due 15 to the influence of vv. 23,47.
- (36) **א** **וְחִי**, but a verb is required, which **וְחִי** can hardly be, the contraction in a verb being opposed to all analogy (cf. OLSHAUSEN, *Lehrbuch*, p. 480). Read **וְחִי** as v. 35, and with a conjunctive accent as 18,5. (Or **וְחִי**, as 2 Sam. 12,22).
- (47) **א** **לְנֵר תוֹשֵׁב**; but **לְנֵר וְלִתוֹשֵׁב** is supported by **ס**; **א** and Heb. Codd. have also the 20 conjunction.
- 26 (41) The context is unfavorable to **אֵלֶיךָ** and **וְהִבֵּאתִי** being understood as simple futures. The verbs, it seems, must stand in a dependent sentence, subordinate to **וְהִתְּוֹדוּ**, and the tenses will have a modal force, *I had to walk—and to bring* 25 &c. (cf. DRIVER, *Tenses*, § 39,β). For **אִם** with a hypothetical force (*if perchance*), cf. 1 Sam. 20,10. The particle is to be understood as referring backwards to **וְהִתְּוֹדוּ**, and not as introducing the protasis to the apodosis **וְנִכְרַתִּי** (v. 42).
- (44) **א** **וְאֵף גַּם זֹאת**. **זֹאת**, alone, however, can hardly be right. What is wanted is **זֹאת**; cf. v. 27 and **ו** 27,3. In one stage of the Hebrew alphabet **ב** and **מ** 30 closely resembled each other (DRIVER, *Notes on Samuel*, p. lxviii); and the second of the two similar letters may have fallen out in consequence.
- 27 (23) **א** **הֶעֱרַכָּה** *bis*. In spite of the parallels which exist (EWALD, § 290^d), the art. with the suffix can hardly be original; twelve times in this chapter the normal 35 **הֶעֱרַכָּה** occurs. The rendering of **ו**, in which the pronoun is not expressed, might be thought to point to **הֶעֱרַכָּה**; but elsewhere also in the chapter the pronoun is not recognized by **ו**, though expressed regularly in the Hebrew.

List of Contributors

- Genesis: C. J. Ball (London).
Exodus: Herbert E. Ryle (Cambridge).
Leviticus: S. R. Driver and H. A. White (Oxford).
Numbers: J. A. Paterson (Edinburgh).
5 Deuteronomy: Geo. A. Smith (Glasgow).
Joshua: W. H. Bennett (London).
Judges: Geo. F. Moore (Andover).
Samuel: K. Budde (Strassburg).
Kings: B. Stade (Giessen) and F. Schwally (Strassburg).
10 Isaiah: T. K. Cheyne (Oxford).
Jeremiah: C. H. Cornill (Königsberg).
Ezekiel: C. H. Toy (Cambridge, Mass.).
Hosea: A. Socin (Leipzig).
Joel: Francis Brown (New York).
15 Amos: John Taylor (Winchcombe).
Obadiah: Andrew Harper (Melbourne, Australia).
Jonah: Friedrich Delitzsch (Breslau).
Micah: J. F. McCurdy (Toronto).
Nahum: Alfred Jeremias (Leipzig).
20 Habakkuk: W. H. Ward (New York).
Zephaniah: E. L. Curtis (New Haven).
Haggai: G. A. Cooke (Oxford).
Zechariah: W. R. Harper (Chicago).
Malachi: C. G. Montefiore and I. Abrahams (London).
25 Psalms: J. Wellhausen (Göttingen).
Proverbs: A. Müller* and E. Kautzsch (Halle).
Job: C. Siegfried (Jena).
Song of Songs: Russell Martineau (London).
Ruth: C. A. Briggs (New York).
30 Lamentations: M. Jastrow, Jr. (Philadelphia).†
Ecclesiastes: Paul Haupt (Baltimore).
Esther: T. K. Abbott (Dublin).
Daniel: A. Kamphausen (Bonn).
Ezra: }
35 Nehemiah: } H. Guthe (Leipzig).
Chronicles: R. Kittel (Breslau).

* Died September 12th 1892.

† Professor Abraham Kuenen who had agreed to do the book died December 10th 1891.

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

